

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

Quo Praeter Varias Ac pervtiles Additionibus praecipuis & in foro
potissimum occurentibus Tomi primi Quaestionibus annexas, etiam S.
Rotae Romanae Decisiones Novissimae De Eadem materia editae, &
singulari studio selectae continentur - Hac postrema editione
praecedentibus duobus Tomis primum additus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agr., 1684

Decisio CXXII. De iure praesentandi, potestate conferendi, & aliis privilegiis
Abbati commendatario ex indultis specialibus concessis, sublata omni
iurisdictione Episcopi in monasteria, bona, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61921](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61921)

Ecclesia de Turribus veteribus ad ostendendum in prima Regis donatione territorij fuisse comprehensum jus decimandi cum facultate de Ecclesijs disponendi, non concludit. Nam omisso, quod dicitur Ecclesiam prædictam esse extra territorium de Alcobatia, in ea nulla fit mentio juris decimandi, & illa fuit facta longe post donationem territorij, quam non comprehendere decimas, sed esse restrictam ad jura regalia, & sic temporalia, apparet ex ejus lectura, imò de contrario constat ex concordia cum Episcopo inita, ut latè decisum fuit die 21. Aprilis 1606. coram bon.mem.Litta, & consideratum fuit coram me die 7. Februarii hujus anni.

Quæ denique dicuntur de resistentia juris contra monasterium, cum Ecclesiæ præsumantur liberæ non autem subjectæ, & quod Monachis sit interdicta cura animarum, procedunt in dubio, secus verò quando de contrario constat, prout Rota respondit in allegata Vrgellen. coram Illustrissimo Pamphilio, & quicquid sit in Monachis particularibus, & quando monasterium non habet populos, in quibus terminis procedit text. in C. placuit 16. quest. 1. ut notat ibi gloss. in verb. placuit, de jure non est prohibitum monasterio habere curam animarum aut saltem de consuetudine à jure approbata, ut in C. 1. de Capell. Monachor. Clemens. ne in agro. S. ceterum, de stat. Monachorum, Abb. in d. C. 1. n. 1. & 6. de Capell. Monachor. & ita conclusum &c.

DECISIO CXXII.

De jure præsentandi, potestate conferendi, & alijs privilegijs Abbati commendatario ex indultis specialibus concessis, sublata omni jurisdictione Episcopi in monasteria, bona, personas, Ecclesias &c.

R. P. D. Bevilaqua.

Decisio 148.
par. 13. recent.

Nullius seu S. Severini parochialis.

Lune 9. Januarii 1660.

SUMMARIUM.

- 1 Monasteria & loca exempta per indultum speciale subtrahuntur à jurisdictione Episcopi, & Abbatis subijcuntur.
- 2 Translatione facta & territorio separato commendatarius est loco diaconis.
- 4 Pri-

4 Privilegio cum separato territorio stante
iuric competenti ordinario derogatum
censetur.	12 Potestas conferendi ex quibus probetur.
non residentiam monachorum.
5 Privilegium ad parochialem extenditur,
cum id in literis Apostolicis est ex-
pressum.	13 Parochialis monasterio subiecta non
providetur per concursum.
6 Partita ex libris monasteriorum de-
sumpta probant census solutionem, si
sint plures & admiculata.	14 Actus ab Episcopo auctoritate delegata
facti non praesudant Abbati.
7 Ecclesia monasterio annexa in indulto
exemptionis comprehensa censetur.	15 Erectio in plebaniam secularibus conse-
rendam facta ante literas exemptio-
nis obtentas commendatario non pra-
judicat.
8 Solutiones census in vim precedentis ti-
tuli fundationis facta praesumuntur.	16 Status ultimus non attenditur consilio
de statu anteriori.
9 Ecclesia monasterio annexa praesumitur
regularis.	17 Provisio Ordinariorum non mutat sta-
tum beneficii.
10 Regulares possunt habere beneficia se-
cularibus conferri solita titulo perpe-
tui beneficii.	18 Indulgentiam Apostolicam habens clausu-
lam sublata & decretum irritans
in sicu omnem contrariam observan-
tiam.
11 Potestas conferendi non extinguitur ob	

Secuta vacatione parochialis Ecclesiae S. Mariae Castri Petini, Eminentissimus Dominus Cardinalis Antonius Barberinus commendatarius monasteriorum S. Mariae de Bona, ac SS. Laurentii de Doliolo & Eustachii invicem unitorum, ad eam uti add. monasteria sibi commendata spectantem ex causa unionis & subiectionis nominavit Antonium Fabarium; Ordinarius vero S. Severini praevio concursu approbavit Nicolaum Boantium: Hinc orta inter collatarios & praevios controversia, & ad Rotam devoluta, propositi dubium, an constaret de bono iure D. Cardinalis commendatarii, & constare DD. responderunt.

Moti ex indulto Apostolico de anno 1641. eidem D. Cardinali, & in commenda successoribus per san. mem. Urbanum VIII. concessio, in quo praevia narrativa & confirmatione exemptionis eisdem monasteriis, personis, bonis & Ecclesiis a se de anno 1632. per ejus praedecessores Caestinum & Honorium Tertios tributa a quacunque ordinarii loci iurisdictione, ac extinctione huius post haec excitata per Reverend. Episcopum S. Severini praetendentem se, si non ordinaria, saltim delegata auctoritate a Sacro Concilio Trid. sess. 7. c. 8. sess. 14. c. 4. & sess. 24. c. 11. de reform. posse monasteria quaecumque exempta visitare; motu proprio & ex certa scientia eidem D. Card. Abbati & praedictis commendatariis iurisdictione ecclesiastica in monasteriis praedictis, ac in bona, personas & Ecclesiam ei solventes privative quoad Episcopum S. Severini, & quemvis alium ordi-

Ordinariū loci, etiam uti sedis Apost. delegatum vigore Decretor. dicti Sacri Concilii Tridentini, ita ut nullam omnino jurisdictionem, seu actum jurisdictionis in Monasteria & bona, personas & Ecclesias prædictas quacunque de causa unquam exercere seu prætere de potest; concessit & impartitus fuit; ex cuius indulti contextu Domini assequerantur Monasteria & loca exempta cum suis membris & Ecclesiis, licet ex natura & originaliter essent de Diocesi Episcopi S. Severini, per illud tamen fuisse ab alio substracta & translata in Abbatem Commendatarium, & effecta Territorium separatum, & appellatur propriè Territorium ipsius habentis ibidem jurisdictionem, qui & venit appellatione Episcopi ac Diocetani. cap. si quis demceps Episcopalia, qui & venit appellatione Episcopi ac Diocetani. in 6. gloss. in Clem. 1. verb. volumus de foro comp. & 16. qu. 7. C. si Papa. de privil. in 6. gloss. in Clem. 1. verb. volumus de foro comp. & in Clem. 1. ver. propriis de reb. Eccl. non alienand. Felin. in cap. cum olim. in princip. de præbend. Sarnen. ad regul. de annali quest. 1. num. 4. Gavari. in praxi Episcoporum. verb. Abbas num. 52. plenè Gratian. discip. 212. num. 7. & per tot. Modern. Carpen. controvers. 219. num. 71. & 72. Rotam recent. decif. 324. num. 1. par. 1. & decif. 45. num. 5. par. 5. & decif. 100. num. 3. post. 1. volum. consil. Farinacci coram Martino Andrea decif. 54. num. 5. apud Tamburin. de jure Abbat. decif. 42. num. 2. & 3. decif. 69. num. 7. in Montis Cassinen. jurisdictionis 27. Martii 1651. coram Buchio, in Astorican. seu nullus jurisdictionis 19. Iunii 1654. coram Reverendiss. D. meo Decano, in Caven. Collationis Ordinum 26. dicti mensis & anni coram R. P. D. meo Verofpico §. non tamen. & in nullus seu Montis Virginis jurisdictionis 12. Iunii 1656. §. unde proposito coram bon. mem. Dunozezio.

Idèd cum dictus Dominus Cardinalis Commendataris nitatur speciali privilegio, & habeat separatim Territorium, & in eo tanquam Episcopus se gerat, censetur per hoc derogatum juri ex Canonum dispositione Ordinario competenti, ut non ipsi, sed illi competat provisio. cap. 1. & 2. 16. qu. 4. Paris. 35. num. 8. lib. 4. Gratian. discip. 212. num. 44. & 45. Barbosa de jure Eccl. lib. 1. cap. 17. num. 101. Martian. in praxi concurs. requis. 2. num. 4. Tamburin. de jure Abbat. tom. 3. disput. 9. qu. 1. num. 3. Flores de Mena variar. resoluit. lib. 1. quest. 24. num. 21. Rot. decif. 298. num. 1. par. 4. divers. & in recent. dec. 308. num. 4. par. 1. & decif. 43. num. 4. par. 2.

Nec visum fuit subsistere, quod dictum privilegium & indultum sit restrictum ad Monasteria B. Mariæ de Bona, ac SS. Laurentii & Eustachii, & non extendatur ad Parochialem hanc; nam comprehensio aperte colligitur ex ipsis litteris Apostolicis, ubi eximuntur ab Ordinarii jurisdictione bona, personæ & Ecclesiæ censum solventes ibi: Super prædictis Monasteriis, eorumque bonis & Ecclesiis censum solventibus &c. Et de solutione facta à Rectoribus pro tempore ipsius Ecclesiæ Abbatibus & Monachis Monasteriorum apparet ex pluribus, & uniformibus, & multiplicatis partitis ab anno 1624. usque ad annum 1657. extractis ex libris Monasteriorum

reriorum in Archivio repositis specificè, exceptâ unâ, loquentibus de censu ab hac Ecclesiâ eisdem Monasteriis debito, quæ quidem pariter, cum sint plures & administrata, singnanter ex onere inuncto Rectoribus in instrumentis Institutionum de anno 1313. & 1362. hujusmodi censum singulis annis solvendi; & recognitione magnus unius ex illis, concludentem probationem efficiunt. *gloss. in cap. ad audientiam verb. censuales de prescript. Felin. in cap. 2. num. 2. de fide instrum. Bald. in l. fin. num. 9. C. si sine censu. Rota coram Achille de Grass. decis. 5. de fide instrum. Cocci. dec. 258. num. 6. & coram Merlino decis. 284. num. 40. & 41. & indicant (subjectionem & annexionem Ecclesiâ Monasteriis, sicque indulto exemptionis esse comprehensam. cap. 2. in fine & cap. cum olim ubi Abb. nu. 3. de censib. Paris. cons. 22. num. 2. lib. 4. Roman. cons. 127. colum. 1. Barbat. cons. 8. num. 19. & 20. Rota decis. 704. nu. 5. par. 4. & decis. 343. num. 9. par. 4. tom. 2. recent.*

Quod eò magis DD. admittendum censebant, quia ultra hujusmodi exemptionis privilegium fuit probatum per publica instrumenta usque de anno 1292. Ecclesiâ istam fuisse de Ordinarii licentia extrinsecam, & dotatam ab Abbate & Monachis S. Laurentii de Dololo, quapropter magis cogebantur credere, solutiones censuum subsequentes fuisse pro dicta Ecclesiâ Parochiali factas ratione præcedentis tituli foundationis, & in vim illius, ad notata in l. 2. C. de acquir. possess. & quemadmodum Monasteria sunt Regularia, ita & Ecclesiâ ipsis accessorie unita, & membrum illius Regularis quoque reputatur. *cap. 1. de Capell. Monach. gloss. in cap. 1. verb. ex. mpto de privil. in 6. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 8. num. 30. & 31. Rota coram san. mem. Gregorio XV. decis. 370. num. 3. Pen. decis. 443. num. 2. Duran. decis. 144. nu. 3. & in recent. decis. 153. num. 2. par. 2. Nihil enim est, quin etiam Regulares possint habere beneficia, quæ secularibus conferantur in titulo perpetui beneficii. *Abb. in cap. de Monachis num. 9. ad fin. de Prab. Felin. in cap. in nostra num. 44. vers. 7. nota in fine de rescript. Lotthiv. de re benefie. lib. 1. quest. 34. numer. 8. Rota decis. 578. num. 2. par. 1. recent. & in Montis Cassinen. Parochialis 7. Februarii 1648. coram bon. mem. Bichio. §. quia licet.**

Non relevat quod in Monasteriis amplius Monachi non resideant, quia non inde sequitur extinctam fuisse conferendi potestatem, sed solum cessavit Regularitas actualis, non autem habitualis, quæ sufficit. *ccp. cum dilectus. de consuetud. & in terminis respondit Rota decis. 587. & 588. par. 4. de vers. Pena decis. 443. numer. 5. & decis. 523. num. 7. par. 2. recent.*

Quibus quoque accedit longissimi temporis observantia deducta ex pluribus deputationibus Rectorum per Abbatem in distis Monasteriis pro tempore factis, cum allegatione solvendi recognitionem ipsis Collatoribus, effectum sortitis per orbitum, resignationem, vel permutationem Provisorum, iuxta vulgat. consil. Oldrad. 229. passim, a Rota approbatum, ut coram Card. Seraphim. decis. 337. num. 1. san. mem. Greg.

Greg. decis. 215. num. 1. & ibi Add. num. 7. junctâ aliâ provisione Anni 1527. à boni-
 mens. Cardinali de Monte, tunc Commendatario in personam Raphaelis Domini-
 ci, ut in *summar.* 9. unde patens videbatur bonum jus Eminentissimi Moderni Com-
 mendatarii, cui reservatum fuit jus præsentandi, ut antea Abbatibus Regularibus
 competebar, absque aliâ indictione concursus requisiti ex dispositione sacri Concilii
 Trident. sess. 24. cap. 28. de reform. quia quando Parochialis Monasterio est subiecta,
 aut annexa, vel de mensa, ita ut cura penes illud resideat, tunc non est locus Conci-
 lii decreto, sed sufficit approbatio Episcopi post nominationem Rectoris ab Ab-
 bate factam, juxta Constitutionem S. mem. Pii V. antiquo Bullario 46. §. volumus,
 & post text. in cap. 1. de Capellis Monachorum & cap. de Monachis de Præbend. tra-
 dunt. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 7. num. 13. Garz. de benef. par. 9. cap. 2.
 Stropall. oper. moral. tom. 2. tract. 13. disputat. 3. §. 1. num. 11. & 12. Barbos. de potest.
 Episc. alleg. 58. num. 33. Rota in recent. decis. 102. num. 1. & par. 1. decis. 153. num. 1.
 & decis. 223. num. 6. & 8. par. 2. coram Buratt. decis. 214. sub num. 1. & ibi adden.
 littera A. & decis. 113. num. 10. bon. mem. Merlin. dec. 115. num. 1. & num. 2.

Neque refert, quod de anno 1601. Episcopus S. Severini præviâ licentiâ S.
 Rituum Congregationis de Parochiâ in Plebaniam exererit sæcularium conferen-
 dam, quia præter quod tollitur eadem responsione, quod non sit prohibitum
 Regularibus hæreditare Collationem beneficiorum sæcularium, poruit id a-
 gere auctoritate delegatâ, & sic actus esse æquivocos, & posse referri ad alium effe-
 ctum, ut in illis jus fieri non valeat, Tambur. de jur. Abb. tom. 1. disput. 15. quæst. 19.
 num. 26. & seq. Rota decis. 447. num. 4. par. 1. recent. in nullius, seu Montis Virginis
 jurisdictionis. 12. Junii 1656. §. minusque obstant coram bon. mem. Dunoetto, Add. ad
 Buratt. decis. 578. numer. 17. & 18.

Et cessat omnis difficultas, cum erectio emanaverit ante litteras Urbani, ex
 quarum formâ pro exemptione Ecclesiæ ab Ordinarii jurisdictione, & substitutio-
 ne Collationis Eminentissimi Commendatarii sat esse videtur justificari actualis
 census solutio, non exhibitâ illius origine, nec rigide discussa, ad quem verè Colla-
 tio pertinebat. ad tradita per Rot. coram bon. mem. Merlin. decis. 139. num. 4. repetito
 in recent. decis. 576. num. 4. par. quarta Tom. 2.

Postremo non potest Episcopo suffragari ultimus status elicitus ex deputa-
 tione Concinatorum, institutionibus & provisionibus de anno 1621. & 1650. ab
 ipso factis, quia cum de legitimo statu anteriori Regularitatis liquido constet,
 utimus status non attenditur, nec sufficiens est ad illum mutandum in alterius præ-
 judicium. C. si laicus §. idem esse, vers. & status præsens de sentent. excomm. in 6.
 Dec. consil. 126. num. 6. Rota dec. 2. num. 2. de Præbend. in nov. & apud Merlin.
 dec. 689. num. 9. in recent. decis. 188. num. 1. & dec. 229. num. 3. & 4. par. 1. Add.
 ad S.

- ad S. M. Greg. decis. 77. num. 12. in fin. & in Lucana Cappellania 1. Julii 1650. coram bon. mem. Buhio. vers. ut nec relevat. & in specie quod non sit attendenda provisio Ordinariorum ad effectum mutandi statum Beneficii, ex quo ad id potestate carent, notatur in cap. cum de beneficio de preb. in 6. Felin. in cap. in nostram. 4. de rescript. Rota dec. 163. num. 4. par. 1. recent. Merlin. dec. 88. num. fin. Et multò minùs in presenti, dum indultum Apostolicum, in quo decernitur, exemptio habet clausulam sublatam, & decretum irritans, per quas inficitur quævis contraria observantia, & possessio. Franck. in C. cum de beneficio num. 4. de prebend. in 6. coram Coccino, decis. 51. num. 21. & decis. 142. num. 4. par. 2. recent.

Ex quibus ut supra fuit resolutum constare de bono jure Eminentissimi Commendatarii utraque parte informante, &c.

DECISIO CXXIII.

Ecclesiam Parochialem esse exemptam à jurisdictione Ordinarii, & esse de mensa Abbatia per signa & argumenta demonstrari sufficit; & quæ sunt illa signa.

R. P. D. P R I O L O.

Senogallien. Parochialis.

Veneris 6. Julii 1664.

S U M M A R I U M.

- 1 Castrum sicuti spectat ad Monasterium, ita quoque presumitur Ecclesia in ipso sita.
- 2 Nomina Rectoris, & Vicarii uti synonyme variantur, & promiscue ponuntur.
- 3 Unio ex enunciatis ante centum annos, & ultra sufficienter probatur.
- 4 Enunciativa emanata à personis subjectis concurrentibus administris & consecreturis bene probant.
- 5 Ecclesiam Parochialem esse de mensa Abba.

Decisio 197.
par. 14. 15.
sens.